

1. POJAM I EKONOMSKO ODREĐENJE ZAJEDNIČKIH ULAGANJA

JOINT VENTURE - označava zajedničke poslovne pothvate fizičkih ili pravnih osoba¹

Zajednička ulaganja predstavljaju veoma bitan oblik finansiranja preduzeća, međutim pravila vezana za zajednička ulaganja variraju od države do države pa, prema tome, imamo i više načina definisanja ovog pojma.

Zajedničko ulaganje možemo posmatrati kao udruživanje dva ili više pojedinaca ili preduzeća koji spajaju i koriste svoju stručnost, financijske resurse, vještine, iskustva i znanja radi uspješnog izvođenja određenog poduhvata ili projekta.

To je ulaganje sredstava na principu partnerstva u zajednički projekat na bazi podjele zajedničkih rezultata, bilo da su pozitivni ili negativni.

Zajednička ulaganja se većinski vrše radi izvršenja jedinstvenog projekta ili poduhvata koji ima ograničeno vremensko trajanje.

Jedna od klasičnih definicija zajedničkih ulaganja je da su to aktivnosti u kojima su operacije dva ili više preduzeća djelimično, ali ne potpuno, funkcionalno integrirane kako bi se izvršile aktivnosti u jednom od navedenih područja:

- kupovina / prodaja
- eksploatacija prirodnih resursa
- razvojne ili proizvodne operacije
- inženjerske ili građevinske operacije.

Najčešće se radi o ulaganju domaćih i stranih preduzeća u zajednički posao, međutim to mogu biti i dva ili više domaćih preduzeća koji se udružuju zbog bolje dominacije tržištem ili boljih razvojnih mogućnosti.

Zajednička ulaganja između dva domaća preduzeća su češća u razvijenim ekonomijama, gdje se preduzeća udružuju radi ostvarenja projekata istraživanja i razvoja.

Razvoj novog proizvoda iziskuje veliku količinu sredstava, kao i određen nivo stručnosti i tehnologije, tako da ponekad čak ni velika preduzeća ne posjeduju resurse potrebne za samostalan razvoj novih tehnologija. Zajednička ulaganja za istraživanje i razvoj su bazirane na partnerskom ugovoru po kojem preduzeća dijele troškove i rezultate određenog istraživačkog projekta, odnosno dolazi do udruživanja stručnosti i sredstava radi ostvarenja ciljeva preduzeća učesnika. Ovakav tip zajedničkih ulaganja je bio jako popularan u SAD-u zadnjih decenija dvadesetog stoljeća, naročito kod preduzeća koja se bave sofisticiranom tehnologijom, npr. kompjuteri i kompjuterska oprema.

Razvojem procesa globalizacije i sve češćom pojavom seljenjem kapitala, velike multinacionalne kompanije sve više koriste zajednička ulaganja kao oblik ulaganja u druge ekonomije, na taj način testirajući nova područja uz rizik manji od onog kojeg predstavlja većinsko vlasništvo nekog preduzeća u drugoj zemlji.

¹ RJEČNIK POJMOVA IZ EKONOMIJE

S druge strane, ovaj vid ulaganja je naročito povoljan za nerazvijene zemlje i zemlje u tranziciji jer se na taj način obezbjeđuje učešće, razvoj i bolje iskorištavanje domaćih resursa uz dobijanje potrebne injekcije kapitala i novih tehnologija. Zajednička ulaganja su vrlo povoljan vid partnerstva za domaće privrednike zemalja u tranziciji jer im omogućava da dođu do potrebnog kapitala, tehnologije i znanja uz zadržavanje vlastitog ugleda, odnosno pružaju mogućnost domaćim privrednicima da kreiraju politiku kompanije u cilju postizanja zajedničke imovinske koristi – profita.

Dakle, strane investicije u kojima postoji zajedničko preduzetništvo, zajednička dobit i rizik predstavljaju ulaganje kapitala u određenu zemlju fizičkog ili pravnog lica – stranca, što se naziva joint bussiness ventures ili zajedničko poslovno ulaganje.

Definicija zajedničkih ulaganja između domaćih i stranih lica ima različito poimanje u različitim zemljama, ali postoje određene zajedničke tačke pa možemo reći da su to ulaganja kapitala i tehnologije različitih deviznih rezidenata na duži rok u stalna i tekuća sredstva sa napomenom da vlasništvo dionica i upravljačka kontrola nisu opredjeljujući faktori. Međutim, ovo se može promatrati samo kao okvirna definicija.

Kod ovakvih investicija zajednički posao se uglavnom obavlja u domaćem preduzeću, a ulog kapitala drugog preduzeća se posmatra kao dugoročna obaveza u ovisnosti koliko traje zajednički posao. Smatra se da je „jači“ partner onaj koji kao ulog unosi tehnološki know-how, opremu i tekuća sredstva, čak i kada nije većinski vlasnik, jer često ima više koristi u materijalno-financijskom smislu od domaćeg partnera.

Dugoročna obaveza po osnovu zajedničkog ulaganja nije pod kamatom, već se na osnovu tog uloga i kapitala preduzeća koje izvršava zajednički posao utvrđuje omjer raspodjele neto dobitka iz zajedničkog posla. Ova obaveza se, u ovisnosti od ugovora, može postepeno vraćati u toku zajedničkog posla ili na kraju zajedničkog posla.

Ugovori o zajedničkom ulaganju mogu se formirati između pojedinaca, poslovnih preduzeća, korporacija ili partnerstava koji svoj doprinos zajedničkom ulaganju daju u obliku novca (kapital), usluga ili imovine tj. opreme ili intelektualnog vlasništva (softver, patenti i sl.) ili kombinacije gore navedenog.

Socijalizam je nekad predstavljao veliku prepreku masovnom širenju velikih multinacionalnih kompanija i njihovog kapitala. U svim zemljama socijalističkog režima, uključujući i našu zemlju, postojale su stroge odredbe o ulasku stranog kapitala u preduzeća. Kupovina cijelog preduzeća, čak i većinsko strano vlasništvo u domaćem preduzeću je bilo zakonom strogo zabranjeno. Korištene su i razne restriktivne mjere prilikom uvoza, tako da su zajednička ulaganja ponekad bila jedini način ulaska stranog kapitala na tržište neke zemlje socijalističkog režima. Čak i ona su predstavljala ulaganja uz znatan rizik, jer je stranim partnerima prijetila moguća nacionalizacija njihovog uloga, dok je domaćim potencijalnim partnerima smetalo neopravdano visoko vrednovanje know-how-a, obiman paket usluga i drugi troškovi koji su unaprijed osuđivali pothvat na propast. Ovakva situacija je postojala sve do prestanka hladnog rata i početka procesa tranzicije u zemljama istočnog bloka ili, u našem slučaju, gotovo do kraja XX stoljeća.

----- CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU -----

<http://www.maturskiradovi.net/eshop/>

**POGLEDAJTE VIDEO UPUTSTVO SA TE STRANICE I PORUČITE RAD
PUTEM ESHOPA , REGISTRACIJA JE OBAVEZNA.**

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com